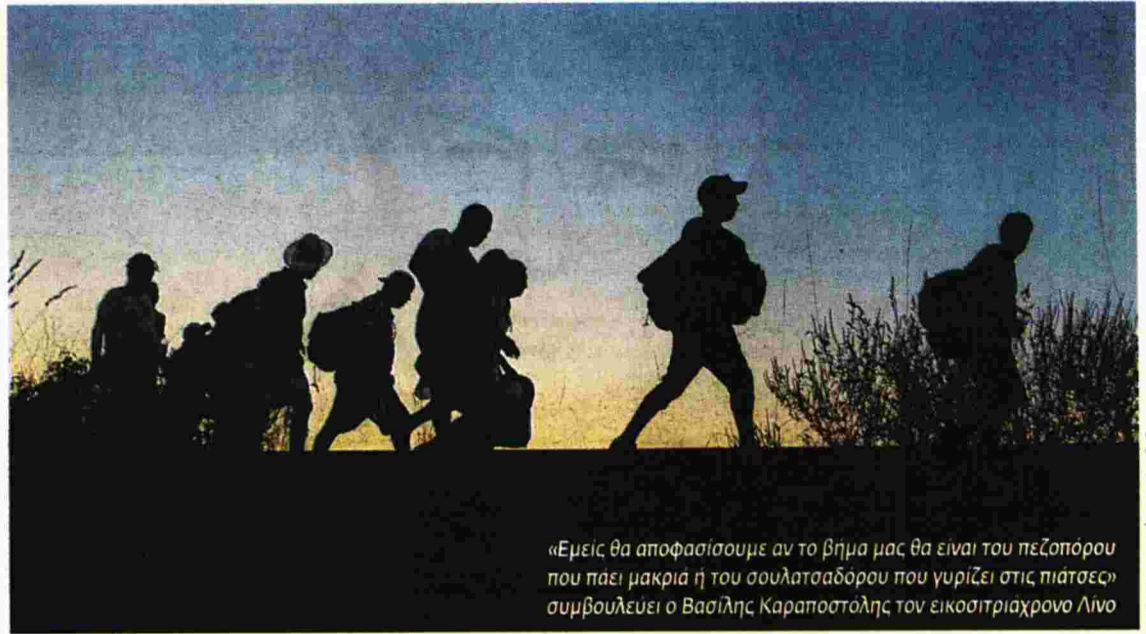

Το Ξύπνημα του θάρρους

Επιστολές του συγγραφέα σ' έναν νεαρό φίλο που λιποψυχεί υπό το βάρος των περιστάσεων. Οι δοκιμασίες, ο πόνος και η μάχη κατά του φόβου

«Εμείς θα αποφασίσουμε αν το βήμα μας θα είναι του πεζοπόρου που πάει μακριά ή του σουλατσαδόρου που γυρίζει στις πιάτσες» συμβουλεύει ο Βασίλης Καραποστόλης τον εικοσιτριεχρονο Λίνο

PHOTO: P. P. / AV/DAKCO BANDIC

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Το θάρρος που κοιμάται. Επιστολές σ' έναν νεαρό φίλο
 Εκδόσεις Πατάκη, 2016, σελ. 198, τιμή 9,90 ευρώ

ΤΗΣ **ΑΝΝΑΣ ΛΥΔΑΚΗ**

Ο Βασίλης Καραποστόλης, καθηγητής πολιτισμού και επικοινωνίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, δεν αρκείται και δεν περιχαράκωνται στις θεωρίες που αφορούν την επιστήμη του: Διεισδύει στη ζώσα πραγματικότητα, παρατηρεί, στοχάζεται και ανακαλύπτει την κρυφή δύναμη των ανθρώπων, που πολλές φορές χάνεται καθώς εκείνοι φοβούνται να μπουν στο πανηγύρι της ζωής και δεν διεκδικούν τη χαρά αρκούμενοι στον απόηχό της.

Γνώσεις και εμπειρίες από τον συγχρωτισμό με ανθρώπους απλούς αλλά αξιοθαύμαστους, από φιλοσοφικά διαβάσματα και από την επιστήμη κατατίθενται στο παρόν βιβλίο του Καραποστόλη εν είδει επιστολών προς ένα εικοσιτριεχρονο άνδρα, τον Λίνο. Ο νέος φαίνεται να λιποψυχεί κάτω από το βάρος των περιστάσεων: Ο πατέρας του είναι άρρωστος, η οικογενειακή βιοτεχνία παραπαίει και η κοπέλα του, η Μαρία, φεύγει στο εξωτερικό για μεταπτυχιακά προκαλώντας τη ζήλια του με τη δράση της, καθώς με τον σκωτσέζο ιερέα και την ισπανίδα φίλη της μετασηματίζουν το θρησκευ-

τικό στοιχείο σε πολιτική με υπερβατική χροιά.

Το βήμα του πεζοπόρου

Ο συγγραφέας-επιστολογράφος αποφασίζει να ξυπνήσει το θάρρος που κοιμάται μέσα στον νεαρό. Όλα ανατρέπονται, γράφει, αλλά οι δοκιμασίες και ο πόνος θα πρέπει να ξυπνούν το θάρρος μας, να μας μαθαίνουν ποιο είμαστε σ' αλήθεια, ποιες είναι οι κλίσεις μας και πόσο ικανοί είμαστε να τις κάνουμε κέντρο βάρους στη ζωή μας. Το θάρρος δεν θα αφήσει τον «ομιχλώδη αντίπαλο», τον φόβο, να τριπλίζει τις δυνάμεις μας και θα μας κάνει άξιους της ευτυχίας. Εμείς θα αποφασίσουμε αν το βήμα μας θα είναι του πεζοπόρου που πάει μακριά ή του σουλατσαδόρου που γυρίζει στις πιάτσες...

Ο Καραποστόλης, όπως φαίνεται και από παλαιότερα έργα του, πιστεύει στον άνθρωπο, παρά το γεγονός ότι οι καταστάσεις προκαλούν υπεκφυγές και το θάρρος λείπει συχνά. Ομως, χωρίς αυτό δεν πάει κανείς πολύ μακριά. Γίνεται άθυρμα στη ροή του χρόνου ή πετραδάκι τοποθετημένο από κάποιον υπεραρχιτέκτονα σ' ένα απέραντο μωσαϊκό. Ο Λίνο - ο κάθε Λίνο - πρέπει να πάρει πρωτοβουλίες και να πάει κόντρα στην προδιάθε-

Η κρυφή δύναμη των ανθρώπων πολλές φορές χάνεται καθώς εκείνοι δεν διεκδικούν τη χαρά αρκούμενοι στον απόηχό της

ση για φυγομαχία, ξέροντας πως όποιος μάχεται ζει στο ακέραιο και πως η υπερνίκηση των εμποδίων φέρνει τη δυνατότερη χαρά.

Υψηλή προτεραιότητα

Από πολύ μικρή ηλικία, εξομολογείται ο επιστολογράφος-συγγραφέας, είχε μάθει ότι το να αντλεί κάποιος γνώση από την επαφή με ζωντανούς ανθρώπους μοιάζει με επιχείρηση υψηλής προτεραιότητας. Τέτοιες γνώσεις αποκόμισε ο ίδιος από γεωργούς-αγωγιάτες της ζωής, από λαϊκούς τεχνίτες, από τη Μικρασιάτισσα που είχε «μόνο την ψυχή της», από τη γυναίκα στο νοσοκομείο που υποκατέστησε τη νοσοκόμα, από εκείνον που, πύρινη μορφή σαν από πίνακα του Ντελακρουά, κράδαινε τη σημαία τη νύχτα του Πολυτεχνείου και κάπκε αργότερα

σε μια πυρκαγιά προσπαθώντας να σώσει ηλικιωμένους, από τον μετανάστη που γύρισε από την Αμερική για να υπερασπιστεί την πατρίδα του, από ανθρώπους που «δεν είχαν κανένα αποκούμπι εκτός από εκείνο που είναι κτισμένο μέσα τους» και δεν λιποψύχησαν στα δύσκολα...

«Να μη σταματάς να ξεχερώνεις τη ζωή σου... Να μοιάζεις με εκείνους που θέλουν να βρίσκονται σε συμφωνία με ό,τι τους υπαγορεύει η συνείδησή τους, που δεν συμβιβάζονται αμαχητί» γράφει στον νεαρό Λίνο ο συγγραφέας. Εκείνοι πάνε κόντρα στις απαγορεύσεις και δρουν χωρίς να ξέρουν τι λουλούδια θα ανθίσουν στο τέλος.

Μόνο με τη λογική δεν γίνεται κανείς θαρραλέος, πιστεύει

ο Καραποστόλης. Το θάρρος χρειάζεται μια κάποια πίστη, που δεν είναι ανάγκη να είναι του ευλαβούς, του ζηλωτή ή του προσήλυτου. Περισσότερο σημαντικό από την πίστη στην ύπαρξη ενός Θεού-πλαστούργου είναι να πιστέψει κανείς ότι υπάρχει ένα είδος αθανασίας της ψυχής μέσα στο σύμπαν και μια αιδώς, ένας ουρανός που να μη θεωρείται απ' τους ανθρώπους σκέτος αέρας. «... Όσο για το αν κατοικεί εκεί ένας θεός, μια θεία ουσία ή ένα πνεύμα της ανθρωπότητας, αυτό είναι άλλο ζήτημα».

Βουρκωμένος πολτός

Οι χαρές είναι ζωσμένες με φίδια, σημειώνει ο συγγραφέας. Οι λύπες δεν λείπουν από τη ζωή μας, αλλά τότε πρέπει να δώσει τη μάχη του το πνεύμα. Αν ψάχνουμε για παρηγορίες, τα παθήματα κολλάνε πάνω μας σαν πίσσα και το κατράμι εισχωρεί στα ενδότερα - γίνεται βαρυνκόμια για την ίδια την ύπαρξη, ένας βουρκωμένος πολτός. Αν, όμως, δώσουμε τη μάχη και αποδιώξουμε το μαύρο ενθύμιο, η δοκιμασία γίνεται στάδιο ανάπτυξης.

Για να έχεις ήσυχη συνείδηση δεν αρκεί να πεις: «Παίρνω όσα μου αναλογούν». «Αναλαμβάνω την ευθύνη για όσες τυχόν βλάβες έχω προκαλέσει». «Ό,τι αποκτώ για την ευτυχία μου δεν το αφαιρώ από την ευτυχία των άλλων» γράφει ο Καραποστόλης. Το σημαντικό είναι να φθάνεις στο όριο της δύναμής σου, να σκώνεις βάρη και να δίνεις ελπίδες στους άλλους. Και μην κρατάς πολλά για τον εαυτό σου γιατί θα σαπίσουν. Η γενναιοδωρία εμπλουτίζει το εγώ μας.

Η κυρία Άννα Λυδάκη είναι καθηγήτρια Κοινωνιολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Μια χλωρή σχεδία

Αντίκρι στις ανθρωπόμορφες ύαινες και στα όρνεα, παρατάσσονται πάντα πλάσματα που έχουν το θάρρος να παραμένουν ανθρώπινα, παρατηρεί ο συγγραφέας. Όπως εκείνος ο γεωπόνος που μάζεψε φύλλα από αγριοβότανα, πράσινα λεπτοφυγήματα στο άλμπουμ, και ήθελε το τέλος του να έρθει πάνω στο σκάλισμα ή στο κλάδεμα των φυτών:

«Έτσι καθώς θα κοβόταν η ζωή του, η ύπαρξή του θα συνέχιζε να αναπτύσσεται σε παρακλάδια... Εναποθέτει το εγώ του πάνω σ' ένα φύλλο και το αφήνει να φύγει μαζί του. Μια μικρή χλωρή σχεδία αναχωρεί για το άπειρο... Έχει αφήσει πίσω του την υπεροψία που γαλβανίζει τον άνθρωπο με την εντύπωση πως είναι η αυτού εξοχότης το μέγα Υποκείμενο και πως απέναντί του τα υπόλοιπα όντα δεν είναι παρά αντικείμενα στις προσταγές του». Ο γεωπόνος, άνθρωπος-δέντρο, στην εξαρχής ραγισμένη κούπα της ζωής αναγνώριζε

την πρωταρχική ομογένεια και αδελφότητα των όντων και πίστευε ότι πίσω από την άπειρη πολλαπλότητα ισχύει η ενότητα και η ακατάλυτη συνέχεια.

Ο καθηγητής Καραποστόλης συνθίζει να συνδιαλέγεται με την τέχνη: Διερευνά την κοινωνική πραγματικότητα και εκθέτει τους στοχασμούς του λογοτεχνικά. Το αποτέλεσμα είναι συναρπαστικό, αφήνει τα ίχνη του πάνω μας και μας ενθαρρύνει - όπως τον Λίνο, τον αποδέκτη των επιστολών του - να αναζητήσουμε τη χαρά, να «περάσουμε τα βουνά και να μη μείνουμε στους πρόποδες τους πλατσουρίζοντας στα ρηχά...».

